

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та управління підприємництвом
Кафедра економіки та планування бізнесу

Допущено до захисту
Завідувач кафедри _____

Балджи М.Д.
“ ___ ” грудня 2017 року

ДИПЛОМНА РОБОТА
на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістра»
зі спеціальності 8.03050401 “Економіка підприємства” за програмою
“Економіка, планування та управління бізнесом”
на тему:
«ДОСЛІДЖЕННЯ І ПРОГНОЗУВАННЯ КОНЮНКТУРИ РИНКУ
ЛЕГКОВИХ АВТОМОБІЛІВ В УКРАЇНІ»

Виконавець:

Студент ФЕУП 6 курсу 6 групи
(факультет)

Ельмурзаєв Муслім Супьянович

(прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Янковий Володимир Олександрович

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ОДЕСА - 2017 року

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОГНОЗУВАННЯ КОН'ЮНКТУРИ РИНКУ	6
1.1. Сутність кон'юнктури ринку	6
1.2. Методи дослідження кон'юнктури	18
1.3. Особливості оцінки кон'юнктури ринку легкових автомобілів	26
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ КОН'ЮНКТУРИ РИНКУ ЛЕГКОВИХ АВТОМОБІЛІВ В УКРАЇНІ	33
2.1. Особливості сучасного ринку легкових автомобілів в Україні	33
2.2. Аналіз ринка легкових автомобілів в Україні за 2008-2016 роки.....	36
2.3. Загальний стан ринку легкових автомобілів в Україні	68
РОЗДІЛ 3. ПРОГНОЗУВАННЯ КОН'ЮНКТУРИ РИНКУ ЛЕГКОВИХ АВТОМОБІЛІВ	76
3.1. Тенденції та перспективи розвитку ринку легкових автомобілів.....	76
3.2. Прогнозування розвитку ринку легкових автомобілів	81
ВИСНОВКИ	91
Список використаних джерел	94
Додатки	101

ВСТУП

Актуальність теми полягає у тому, що на сьогоднішній день ринок легкових автомобілів України займає вагоме місце в економіці країни. Це безпосередньо пов'язано з тим, що легкові автомобілі займають важливе місце у структурі споживання населення.

Автомобіль є однією з найважливіших складових частин грошової бази економіки кожної країни. З давніх часів автомобіль вважається двигуном прогресу. Людина користувалася будь-якими підручними засобами з метою перевезення вантажів і людей. Після винаходу колеса, а пізніше і двигунів людство почало розвивати різні засоби пересування – карети, вози, паровози, пароплави, літаки і т.д. Завдяки чому у людей з'явилася можливість здійснювати поїздки на великі відстані, переслідуючи різні цілі.

Забезпеченість населення України автомобілями становить лише 192 автомобілів на 1000 жителів, тоді як у країнах з високо-розвинутою ринковою економікою більше як 500. Недостатній випуск автомобілів в країні, їх поки що невисока якість та низька купівельна спроможність населення сприяють завою із-за меж країни в середньому 200 тис. легкових автомобілів на рік, 80% з яких були у використанні і термін використання яких вичерпаний. Це значно впливає на погіршення повітряного басейну і потребуватиме значних витрат на ремонти та на переведення таких машин на новий вид моторного палива – природний газ.

Метою даної магістерської роботи є аналіз стану кон'юнктури ринку легкових автомобілів в Україні, перспективи його розвитку та вплив на загальний стан економіки країни.

Завданням даної роботи є дослідження ринку легкових автомобілів в Україні під впливом різноманітних факторів та прогнозування його розвитку на 2017 рік, а саме:

- дослідити форми прояву кон'юнктури;

- дослідити фактори утворення кон'юнктури;
- установити вплив кон'юнктури на окремі галузі економіки;
- зробити згрупування показників кон'юнктури та їх значення;
- проаналізувати кон'юнктурну політику;
- зробити прогноз кон'юнктури ринку легкових автомобілів на 2017 рік.

Серед показників стану та прогнозу кон'юнктури чималу роль відіграють випадкові стихійні та часові чинники. Зважаючи на щойно сказане, потрібно розрізняти кон'юнктурні дослідження від досліджень довгострокових тенденцій економічного розвитку .

Об'єктом дослідження є ринок легкових автомобілів України ,який зазнав різких змін за часи існування країни,його стан та перспективи розвитку.

Предметом дослідження є вивчення кон'юнктури автомобільного ринку в Україні та прогнозування змін на ньому.

Методи дослідження. Для дослідження поставлених проблем були використані загальноекономічні методи аналізу, а також кількісні та якісні методи:

- метод порівняння;
- метод дедукції;
- графічний метод;
- метод частки ринку;
- метод стандартного розподілу ймовірностей;
- метод прогнозування на базі минулого періоду;
- методи експертних оцінок;
- метод сценаріїв;
- тестування ринку (пробний маркетинг);
- метод екстраполяції тренда;
- метод згладжування за експонентою;
- методи кореляційно-регресивного аналізу;

- прогноз на основі індикаторів;
- нормативний метод.

Інформаційною базою для аналізу та прогнозуванню кон'юнктури ринку легкових автомобілів України включає законодавство України, різні наукові видання, прогнози, маркетингові дослідження вчених, офіційні статичні дані, матеріали конференцій, електронні джерела присвячені українському ринку легкових автомобілів.

За результатами здійсненого дослідження у дипломній роботі опубліковано статтю «Значення та вплив закону України №1389-VIII від 31.05.2016 на автомобільний ринок України» у студентському збірнику ФЕУП ОНЕУ № 25, 2016 року.

ВИСНОВКИ

Кон'юнктура ринку – економічна ситуація, що складається на ринку і характеризується рівнями попиту і пропозиції, ринковою активністю, цінами, обсягами продажів, рухом процентних ставок, валютного курсу, заробітної плати, дивідендів, а також динамікою виробництва і споживання.

Сучасні легкові автомобілі настільки різноманітні за конструкцією кузова, розміру, розташуванню і потужністю двигуна, за типом коліс, типом гальм, типом ходової частини, комплектацією, за функціональним призначенням та іншими елементами, що практично кожен фактор чи конструктивна особливість може слугувати класифікаційною ознакою. Проте в практичній діяльності митних органів, в експертно-криміналістичній практиці та в органах ДАІ найчастіше застосовують такі класифікаційні ознаки, як тип кузова, тип та об'єм двигуна.

Кон'юнктура є надзвичайно різноманітною і потребує постійного вивчення та дослідження. Це можна пояснити тим, що постійні дослідження дають можливість повно та всебічно враховувати вплив різноманітних кон'юнктуро утворюючих факторів і передбачати показники для забезпечення ефективного розвитку в умовах ринкової економіки.

Автомобільний ринок України на сьогоднішній день знаходиться в кризовому становищі, як і вся економіка країни. Попит та обсяги ринку впали, відбувся обвал ринку.

Криза, що розпочалася на ринку нерухомості США в 2007 році та за короткий проміжок часу охопила фінансові ринки практично всіх розвинутих країн світу, поступово перетворилася на глобальну фінансову кризу.

Україна, яка станом на 2008 рік мала досить розвинуту ринкову економіку та зазнала економічних інтеграційних процесів, гостро зазнала впливу світової економічної кризи. Її вплив обтяжувався такими факторами, як внутрішня політична і економічна криза. Падіння світового попиту на

експортну продукцію України, загострення ситуації на готівковому ринку іноземної валюти, енергозалежність України спричинили глибокі кризові явища в економіці країни.

Говорити про те, коли український автомобільний ринок повернеться на до кризовий рівень поки складно, принаймні, в найближчі 2-3 роки цього не станеться. Підйом почнеться лише тоді, коли в Україні намітяться загальний підйом економіки. Крім того, посприяти поживленню ринку можуть програми, що надають не банками, а безпосередньо автовиробниками, які зацікавлені в продажу власної продукції. На сьогоднішній день деякі компанії вже надають дану послугу, але в майбутньому вона може стати масовим явищем.

Державна цільова економічна програма розвитку легкового автомобілебудування України на період до 2020 року має своєю ціллю підвищити конкурентоспроможність вітчизняного автопрому і дозволити покривати значну частину внутрішнього ринку за рахунок автомобілів власного виробництва. Головною метою Програми є створення в Україні конкурентоспроможного легкового автомобілебудування з рівнем локалізації не менше 55%. Реалізація заходів, передбачених Державною програмою розвитку легкового автомобілебудування України, дозволить покривати 70% внутрішнього ринку автомобілів за рахунок автомобілів вітчизняного виробництва, збільшити внутрішнє виробництво легкових автомобілів до 734,4 тисяч одиниць і наростити експортний потенціал українського автопрому до 220,3 тисяч автомобілів.

Загальні продажі нових автомобілів українськими автоділерами мають три чітко виражених етапи розвитку:

- 1) прискореного зниження (2007-2009 рр.);
- 2) уповільненого росту (2010-2012 р.);
- 3) уповільненого зниження (2013-2015 р.).

Прогнозне значення, отримане за допомогою побудованої лінії тренду, загального обсягу продажу автомобілів автоділерами України на 2017 рік

при збереженні існуючих тенденцій, а також з урахуванням деякого пожвавлення ринку у 2016 р., яке неможливо врахувати при побудові зазначеної лінії, бо це порушить відповідність періодів аналізу, складе 79,6 тис. од., тобто продемонструє незначне збільшення.

Прогноз обсягу продажів легкових автомобілів в Україні на 2017-ий рік на базі 2016-ого та 2015-ого років методом згладжування за експонентою складає 42,82 тис. од.

На основі експертних оцінок найімовірніший діапазон прогнозних оцінок збуту методом стандартного розподілу ймовірностей визначений на рівні з 46,5 по 623 тис. одиниць.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Автомобільний ринок України в 2012 році: зростання або падіння [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.autocentre.ua/avtopravo/avtobiznes/avtomobilnyy-rynok-ukrainy-v-2012-godu-rost-ili-padenie-78046.html>
2. Автомобільний ринок України. Підсумки 2008 року та прогноз на 1 квартал 2009 року [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.autoconsulting.ua/article.php?sid=11934>
3. Авторинок 2009 - рік нездійснених надій [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://tristar.com.ua/2/art/avtorynok_2009_god_nesbyvshihsia_nadejd_18166.html
4. Аль-Салаймех М.А. Кон'юнктура ринку і маркетингове планування на підприємстві: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук: спец. 08.06.01 / М.А. Аль-Салаймех. – Харків, 2002. — С. 19 - 21.
5. В Україні на 50% зросли продажі нових автомобілів [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://korrespondent.net/business/financial/3691435-v-ukrayne-na-50-vyrosly-prodazhy-novykh-avtomobylei>
6. Гапусенко Ю.Я. Поточна кон'юнктура і прогноз ринків сільськогосподарської продукції та продовольства в Україні на 2002/2003 маркетинговий рік. / Ю.Я. Гапусенко, С.Р. Камілова, Т.М. Кучеренко, Г.С. Лисогор та ін. // Від-ня ціноутворення та інфраструктури ринку. — К., 2002.- Вип. 9. — С. 169 - 178.
7. Герболка Н.Л. Вивчення кон'юнктури вітчизняного ринку / Н.Л. Герболка, О.Л. Гром // Фармац. журн. — 2005. — N 4 [спец. вип.]. — С. 87-92.

8. Горин М. Ф. З історії кон'юнктурних економічних досліджень в Україні (20-ті роки ХХ ст.) / М.Ф. Горин, В.І. Гринчуцький // Історія народ. госп-ва та екон. думки України. - 1998. - Вип. 30. - С. 181-187.
9. Закон України про автомобільний засіб [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2344-14>
10. Іванова Л.О. Показники ринкової кон'юнктури / Л.О. Іванова. — Л.: Вид-во Львів. комерц. акад., 2004. — С.190-194.
11. Імпорт автомобілів за 8 місяців зріс на 74%, а експорт тримається тільки на КрАЗі [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.autoconsulting.com.ua/article.php?sid=37318>
12. Кабмін прийняв концепцію розвитку легкового автомобілебудування до 2020 року [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://news.infocar.ua/kabmin_prinyal_koncepciyu_razvitiya_legkovogo_avtomobilestroeniya_do_2020_goda_87179.html
13. Карпов В.А. Маркетинг: прогнозування кон'юнктури ринку: Навч. Посіб / В.А. Карпов, В.Р. Кучеренко. — 2-е вид., виправл. і доповн. — К.: Знання, 2003. — С. 192 - 284.
14. Кондиріна А.Г. Науково-методичні основи регулювання кон'юнктури споживчого ринку України: : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 08.02.03 / А.Г. Кондиріна. – К., 2002. — С. 16-17.
15. Кратт О.А. Вибір методів діагностики кон'юнктури / О.А. Кратт // Економіка пром-сті. — 2003. — N 2. — С. 31-37.
16. Левшин М. Ф., Пономарёв В. В. Кон'юнктура світових товарних ринків – М,2000 – С. 65 - 76.
17. Омельченко А.В. Визначенняосновних напрямків розвитку автомобільного транспорту на довгострокову перспективу / А.В. Омельченко // Вісник національного транспортногo університету. – 2014 №17, Ч. 1. – С. 71- 73.

18. Підсумки 2013 року: реалії та очікування українського авторинку [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://economics.unian.net/transport/867386-itogi-2013-goda-realii-i-ojidaniya-ukrainskogo-avtoryinka.html>

19. Підсумки авторинку України за 2015 рік: різке скорочення продажів і звичний лідер [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.segodnya.ua/economics/avto/itogi-avtorynka-ukrainy-za-2015-god-rezkoe-sokrashchenie-prodazh-i-privychnyy-lider-680501.html>

20. Підсумки українського авторинку 2010: Однаково різні [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.autocentre.ua/avtopravo/avtobiznes/itogi-ukrainskogo-avtorynka-2010-odinakovo-raznye-103117.html>

21. Прохницька Г.Л. Основні кон'юктуроутворюючі фактори вітчизняного ринку легкових автомобілів / Г.Л. Прохницька // Актуал. пробл. економіки. — 2005. — № 9. — С. 98-108.

22. Прохницька Г.Л. Український ринок легкових автомобілів у 2003-2004 рр. / Г.Л. Прохницька // Збірник матеріалів конференції молодих вчених Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, присвячений 70-річчю КНУ та 60-річчю ІМВ. 14 жовтня 2004 р. – Київ: Актуальні проблеми міжнародних відносин, 2004. – Вип. 49 (2). – С. 217 – 219.

23. Репке В. Кон'юнктура /В.Репке. – М. : Фінансове видання НКФ СРСР, 1927 – С. 160 - 176.

24. Сайт автоклуб «Autoua» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://law.autoua.net/documents/car_registration/212.html

25. Сайт автоцентр «УкрАВТО» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://kartek.ukravto.ua/news/2742>

26. Сайт Буковинська бібліотека «buklib» [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://buklib.net/books/24850/>

27. Сайт економічний журнал «Профессиональное издательство» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://economist-info.ru/magazine-articles/show/169/>

28. Сайт електронна бібліотека студента «Бібліофонд» [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=555309>

29. Сайт інтернет-бібліотека «UchebnikiOnline» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://uchebnikionline.com/marketing/marketing_-_garkavenko_ss/prognozuvannya_rozvitku_rinku.htm

30. Сайт інтернет-бібліотека «UchebnikiOnline» [Електронний ресурс].
Режим доступу: http://uchebnikionline.com/marketing/upravlinnya_zbutovoyu_politikoyu_-_balabanova_lv/metodi_prognozuvannya_zbutu.htm

31. Сайт інтернет-видання «Компаніон» [Електронний ресурс].
Режим доступу: <http://www.companion.ua/articles/content?id=3183>

32. Сайт інтернет-видання «Економічна Правда» [Електронний ресурс].
Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/publications/2012/02/21/316548/>

33. Сайт інтернет-енциклопедія «Вікіпедія» [Електронний ресурс].
Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%8A%D1%8E%D0%BD%D0%BA%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0>

34. Сайт інтернет-енциклопедія «Вікіпедія» [Електронний ресурс].
Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%B2%D1%82%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%8B%D0%B9%D1%80%D1%8B%D0%BD%D0%BE%D0%BA>

35. Сайт інформативна-аналітична група «AutoConsulting» [Електронний ресурс].
Режим доступу: <http://autoconsultant.com.ua/ukrainnews/view/1024/>

36. Сайт інформативна-аналітична група «AutoConsulting» [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://autoconsultant.com.ua/ukrainnews/view/5806/>
37. Сайт інформаційне видання «Харьков» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://nahnews.org/769901-avto-na-ukraine-stalo-roskoshyu-na-kotoruyu-nuzhno-kopit-godami-infografika/>
38. Сайт навчальні матеріали «Pidruchniki» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pidruchniki.com/74602/ekonomika/mizhnarodna_organizatsiya_standartizayui
39. Сайт студентська бібліотека «StudBooks» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://studbooks.net/32404/marketing/metody_prognozirovaniya_sbyta
40. Сайт студентська бібліотека «Академія» [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.academia.edu/10818434/%D0%A7%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BA>
41. Сайт студентська бібліотека «УчебникОнлайн» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://xreferat.com/53/4225-1-dosl-dzhennya-rinku-avtomob-l-v-2009-2010-rr.html>
42. Сайт тюнінг центру «AutoLabs» [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.autolabs.ru/automir/ukraine/#ixzz4PEyH1fbE>
43. Сайт українська правда «Pravda» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/rus/news/2012/01/17/6913873/>
44. Сайт український автомобільний портал «Kermo» [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://kermo.org/klasy-avtomobiliv/>
45. Сайт федерація роботодавців автомобільної галузі «FRA» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://fra.org.ua/ru/pc/priestsientr/ofitsial-nyie-soobshchienia/vidbulasia-pries-konfierentsiia-na-tiemu-probiemi-avtorinku-ukrayini-pidsumki-roku-i-proghnoz-na-2017>

46. Сплеск імпорту автотранспорту у вересні [Електронний ресурс].
Режим доступу: <http://www.autoconsulting.com.ua/article.php?sid=37318>
47. Терміни та поняття кон'юнктури ринку [Електронний ресурс].
Режим доступу: [http://forexaw.com/TERMs/Economic terms and concepts/Exchange Terminology/1351_%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%8A%D1%8E%D0%BD%D0%BA%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0_Conjuncture_%D1%8D%D1%82%D0%BE](http://forexaw.com/TERMs/Economic%20terms%20and%20concepts/Exchange%20Terminology/1351-%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%8A%D1%8E%D0%BD%D0%BA%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0_Conjuncture_%D1%8D%D1%82%D0%BE)
48. У 2017 році авторинок чекає зростання: чи стануть автомобілі дешевше [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://odnako.su/news/finance/-557881-v-2017-godu-avtorynok-zhdet-rost-stanut-li-avtomobili-deshevle/>
49. У вересні на авторинку зафіксований рекорд продажів нових автомобілів [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.autoconsulting.com.ua/article.php?sid=37202>
50. У квітні український авторинок продовжив впевнене зростання [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.autoconsulting.com.ua/article.php?sid=36026>
51. У липні український авторинок наблизився до стагнації [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.autoconsulting.com.ua/article.php?sid=36711>
52. У листопаді в Україні рекордно зросли продажі нових автомобілів [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.autoconsulting.com.ua/article.php?sid=37662>
53. Український авторинок в березні виріс на 98% [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.autoconsulting.com.ua/article.php?sid=35768>
54. Український авторинок в жовтні виріс на 11% [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.autoconsulting.com.ua/article.php?sid=37406>

55. Український авторинок в серпні виріс на 58% [Електронний ресурс]. Режим доступу:

<http://www.autoconsulting.com.ua/article.php?sid=36924>

56. Український авторинок в червні виріс на 40% [Електронний ресурс]. Режим доступу:

<http://www.autoconsulting.com.ua/article.php?sid=36477>

57. Український авторинок почав 2016 рік з росту на 19% [Електронний ресурс]. Режим доступу:

<http://www.autoconsulting.com.ua/article.php?sid=35288>

58. Уткін Б.А. Ціни. Ціноутворення. Цінова політика. – М.: Ексмо, 2015. – С. 241 – 254.

59. Як змінився авторинок за 2014 рік [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.autoconsulting.ua/article.php?sid=32529>

60. Як зміняться податки на авто після Нового Року [Електронний ресурс]. Режим доступу:

<http://www.autoconsulting.com.ua/article.php?sid=32468>